

Менаџмент људских ресурса на пољопривредном газдинству

Управљање радном снагом

Раде Поповић, УНС, Економски факултет у Суботици

Farm Management Skills Programme: Module 3 – Managing Others

SOCAG EVENT

Wednesday, November 18, 2026 Harper Adams University

This event is eligible for 5 point(s).

<https://soc-ag.org/events/farm-management-skills-programme-2/>

Module 3: Managing Others

Learn how to flex your management style and approach to maximise individual performance, motivation and team effectiveness.

Book this event

Members

£330.00 Inc VAT

Non-Members

£432.00 Inc VAT

Please register or sign in to book this event.

Sign in

Event Details

ADDRESS:

Newport, Shropshire, TF10 8NB

ORGANISER:

Society of Agriculture

events@soc-ag.org

01174 521134

Структура радионице

- Карактеристике пољопривредног рада
- Планирање ресурса пољопривредне радне снаге
- Мерење ефикасности рада
- Побољшање ефикасности рада
- Унапређење управљачких капацитета
- Анализа радне снаге на ПГ из FADN система и препоруке

Циљеви радионице

1. Опишите трендове у коришћењу људских ресурса у пољопривреди
2. Илуструјте како се планирају људски ресурси на пољ. газдинству
3. Опишите методе за мерење и побољшање ефикасности рада
4. Предложите начине за побољшање управљања радном снагом на ПГ из FADN система

Радници на фармама Сједињених Држава (Национална служба за пољопривредну статистику USDA)

Година	Власници и неплаћени радници	Запослени радници	Укупно
1950.	7.597.000	2.329.000	9.926.000
1960.	5.172.000	1.885.000	7.057.000
1970.	3.348.000	1.175.000	4.523.000
1980.	2.401.000	1.298.000	3.699.000
1990.	1.999.000	892.000	2.891.000
2000.	2.062.000	890.000	2.952.000
2010.		767.500	

Радна снага у пољопривреди Републике Србије

		Број лица	Годишњих јединица рада	Радни час/ пољопривредник
Србија - север	2012.	372.949	172.370	832
	2023.	281.343	123.166	788
	Промена:	-24,6%	-28,5%	-5,3%
Србија - југ	2012.	1.069.679	473.913	797
	2023.	875.976	379.151	779
	Промена:	-18,1%	-20,0%	-2,3%

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012. и 2023.

Цена радног часа у пољопривреди 2020-26.

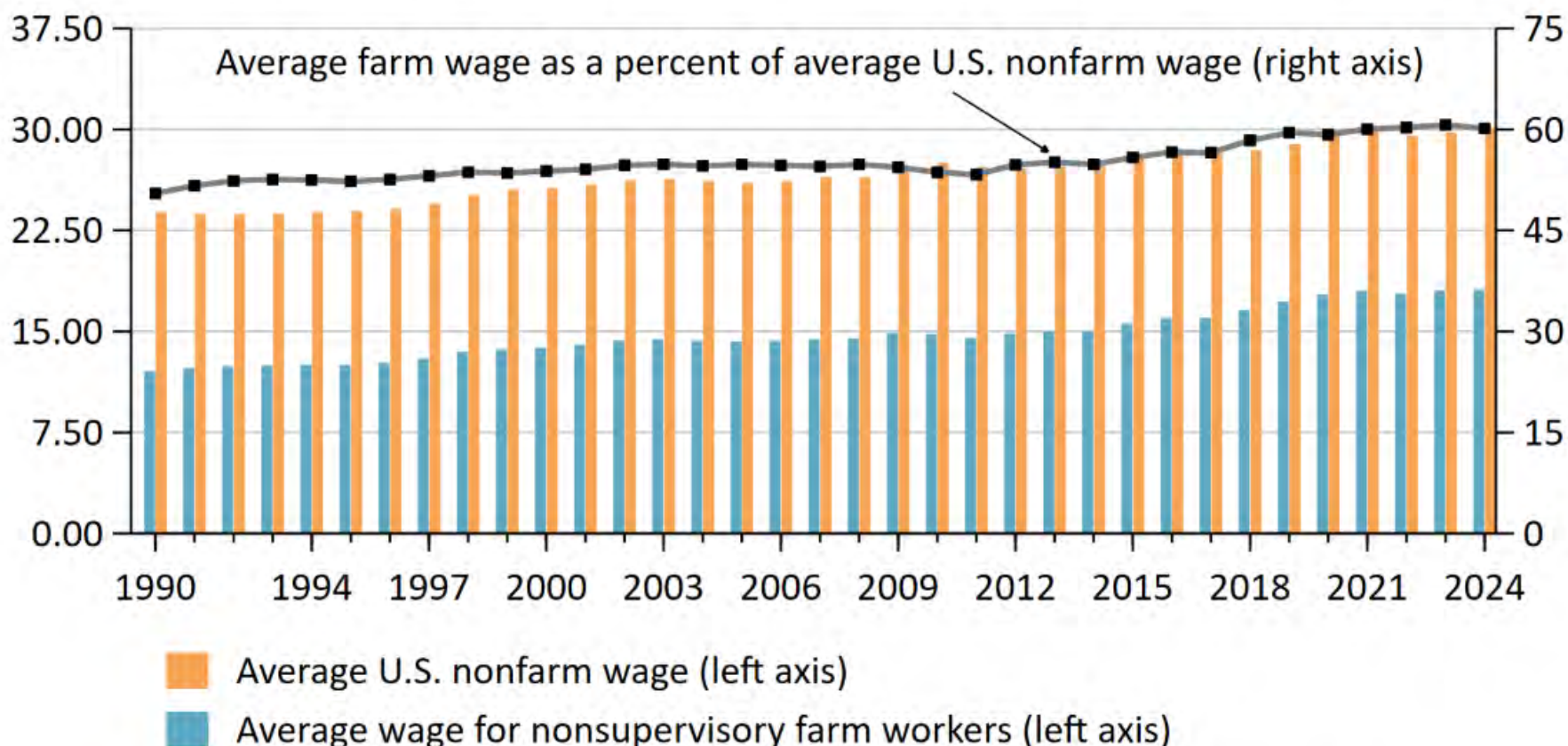
Година	Цена радног сата (дин/рч)
2020.	300
2021.	300
2022.	325
2023.	350
2024.	450
2025.	550
2026.	650

Извор: Подаци преузети са већег броја ПГ-а.

Real wages for U.S. nonsupervisory farm and nonfarm workers, 1990–2024

2024 dollars per hour (bars)

Percent (line)

Note: The nonfarm wage includes nonsupervisory employees in mining and logging, manufacturing, and construction, and nonsupervisory employees in the service-providing industries. These groups account for about 80 percent of total employment on private nonfarm payrolls. Wages are adjusted for inflation using U.S. Department of Labor, Bureau of Labor Statistics, consumer price index (CPI-U).

Source: USDA, Economic Research Service using data from USDA, National Agricultural Statistics Service, Farm Labor Survey and nonfarm wage data from U.S. Department of Labor, Bureau of Labor Statistics, Current Employment Statistics survey.

Запосленост на пољопривредним газдинствима у ГР Републици Србији, 2023. године

Економска величина	Србија - север	Србија - југ
0-2.000	10,1%	11,8%
2.000-4.000	9,9%	16,1%
4.000-8.000	13,5%	23,6%
8.000-15.000	14,7%	22,9%
15.000-25.000	13,6%	13,5%
25.000-50.000	14,9%	8,8%
50.000-100.000	6,8%	2,1%
> 100.000	16,4%	1,1%

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2023.

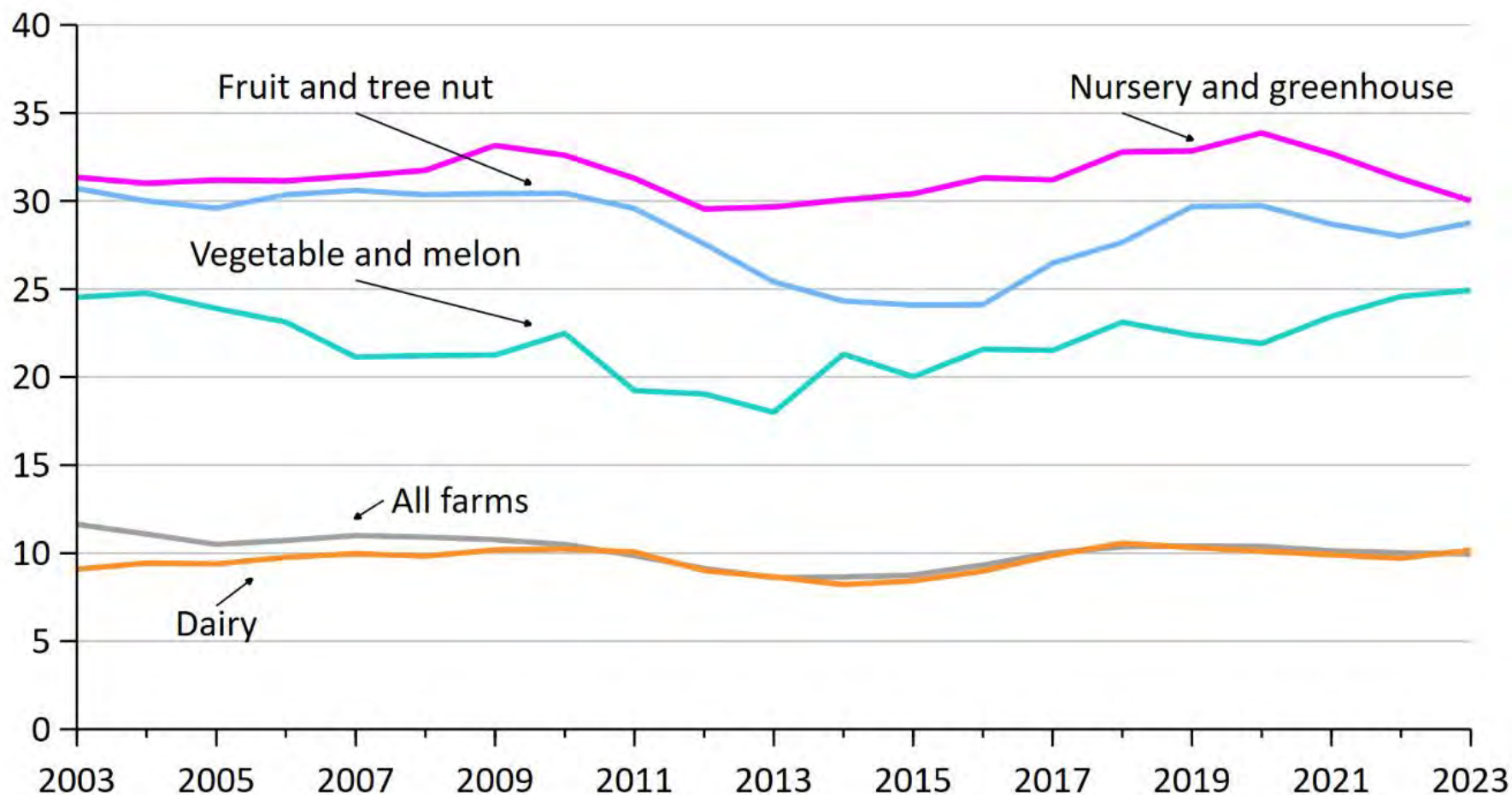
Структура менаџера на ПГ у Србији у 2023. години

Старосне групе менаџера	Укупно ПГ	СО М евро	ГЈР	Евро СО/ПГ	ГЈР/ПГ	Евро/ ГЈР
	508.325	6.041	502.318	11.884	0,99	12.026
до 25 година	4.335	65	3.827	14.994	0,88	16.985
25 до 34	21.829	400	20.916	18.324	0,96	19.124
35 до 44	47.436	919	49.023	19.373	1,03	18.746
45 до 54	83.371	1.404	91.294	16.840	1,10	15.379
55 до 64	124.626	1.479	124.978	11.868	1,00	11.834
65 и више година	226.728	1.773	212.280	7.820	0,94	8.352

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2023.

Labor costs as a share of total gross cash farm income for selected farm specializations, 2003–23

Percent

Note: Values for each year are 3-year moving averages to smooth fluctuations because of small sample sizes, e.g., the estimate reported for 2023 is the average over 2021–23.

Source: USDA, Economic Research Service using data from USDA, National Agricultural Statistics Service, Agricultural Resource Management Survey, selected years.

Карактеристике рада у пољопривреди

- Рад је улагање у континуираном току.
- Не може се чувати за каснију употребу; мора се користити чим постане доступан или ће бити изгубљен.
- Радник са пуним радним временом је „**крупан**“ инпут, доступан само у недељивим јединицама.
- Иако се користи рад са скраћеним радним временом и по сату, већину пољопривредне радне снаге обезбеђују запослени са пуним радним временом током целе године.

Масловљева хијерархија људских потреба

Потребе радника на газдинству

- Одговорност за додељене задатке
- Овлашћења за обављање посла
- Одговорност за резултате пословања
- Накнада (плата, бонус, употреба аута, смештај и сл.)

Разлози за напуштање посла

7% - ограничено слободно време

8% - недостатак обуке

10% - недостатак признања

13% - недостатак постигнућа

13% - недостатак одговорности

14% - ниска плата

17% - проблеми са шефом и шефовом
породицом

Који фактори утичу на одлуке менаџера ПГ-а?

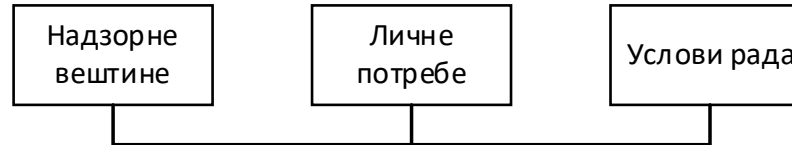
- Породица
- Економски фактори (цене инпута, аутпута)
- Биолошке карактеристике биљне и сточарске производње
- Климатски фактори
- Технолошки фактори
- Институционални фактори
- Лични фактори

Планирање потреба за радном снагом

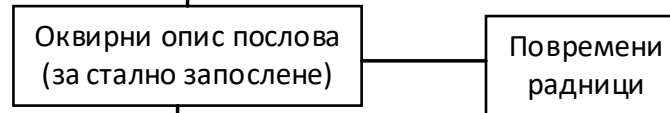
- Количина потребне радне снаге (рад као фиксни трошак наспрам рада као варијабилни трошак)
- Потребан квалитет радне снаге
- Силови управљања са радницима

Дијаграм тока процеса планирања рада

Корак 1 – Процена ситуације

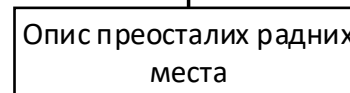
Корак 2 – Развијање оквирног описа послова

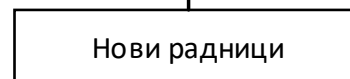
Корак 3 – Усклађивање тренутно запослених са описом посла

Корак 4 – Развити опис послова за преостале задатке

Корак 5 – Запослити раднике адекватне опису посла

Дијаграм тока процеса планирања рада

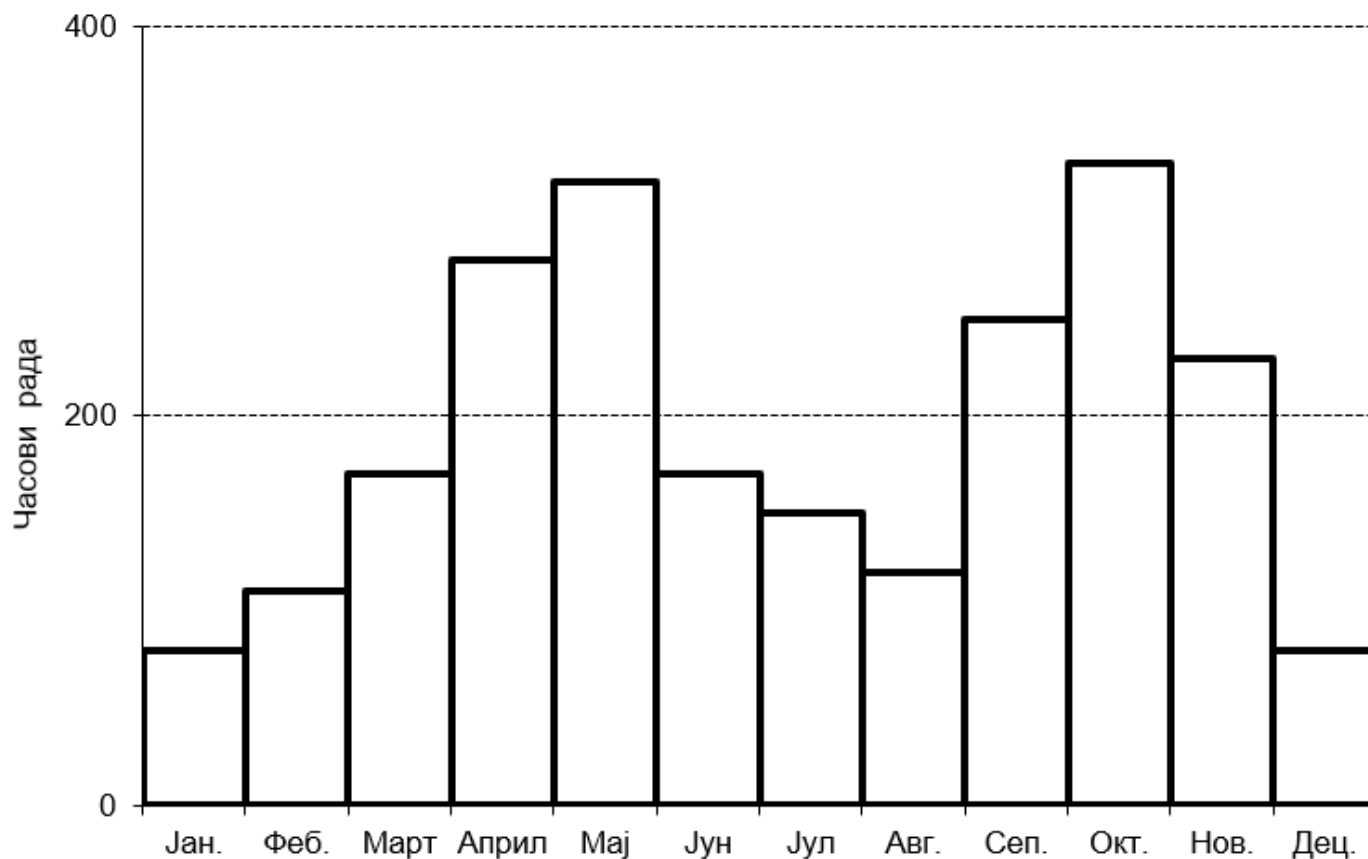
– наредни кораци

6. Обука запослених
7. Мотивисање, вођење и усмеравање запослених и чланова породице
8. Процена учинка
9. Накнада запосленима

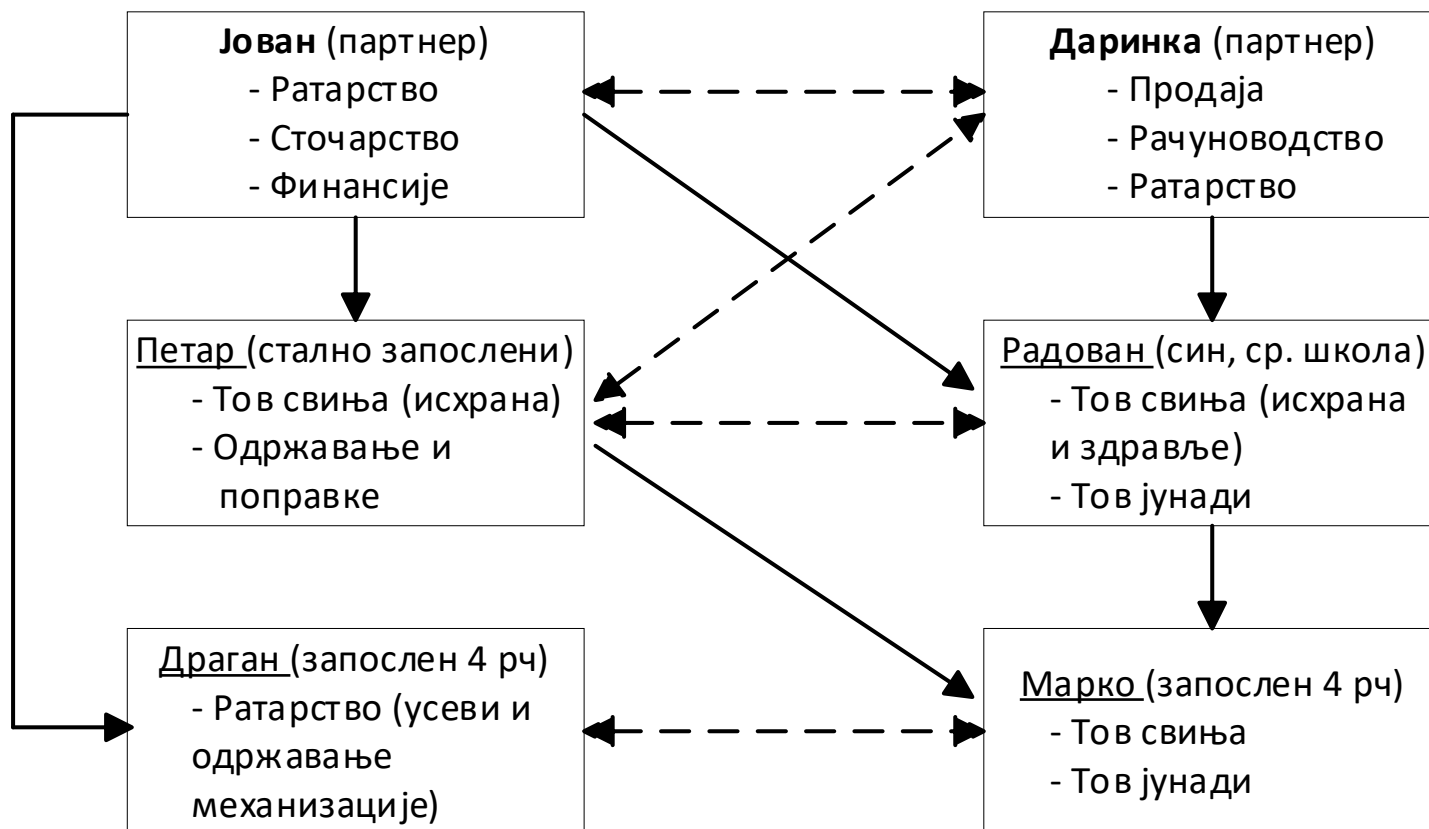
Радни лист за процену радних сати

				Дистрибуција радних часова				
				Укупно р.ч. годишње	Децембар- Март	Април-Јун	Јул-Август	Септембар- Новембар
1	Власник (Партнер 1)			2.200	600	550	450	600
2	Партнер 2							
3								
4	Породична радна снага			1.200	350	100	400	350
5	Запослени радници							
6	Уговорене услуге механизацијом							
7	Укупно расположива радна снага			3.400	950	650	850	950
	Потребни часови директне радне снаге на линијама биљне и сточарске производње							
	Линије биљне произв.	ha	р.ч./ha					
8	Пшеница	18	12	216	10	30	120	56
9	Кукуруз	12	15	180	0	50	90	40
10	Луцерка	8	40	320	10	190	90	30
11								
12								
16	Укупно потребни часови у биљној производњи			716	20	270	300	126
	Линије сточарске произв.	Бр. Грла	р.ч./грло					
17	Тов јунади	10	20	200	68	51	34	47
18	Производња млека	10	200	2.000	600	500	360	540
19								
20								
21	Укупно потребни часови у сточарској производњи			2.200	668	551	394	587
22	Укупно потребни директни часови рада			2.916	688	821	694	713
23	Укупно потребни индиректни часови рада			200	60	40	40	60
24	Укупно потребни радни часови			3.116	748	861	734	773
25	Расположиви часови рада (7. ред)			3.400	950	650	850	950
26	Додатно потребни радни сати (24-25)					211		
27	Вишак радних сати (25-24)				202		116	177

Профил потреба за радном снагом и расположивост

Организациона шема пољопривредног газдинства

_____ Линија ауторитета
 - - - - - Линија комуникације

Мерење ефикасности рада

- Вредност пољопривредне производње по особи
- Трошкови рада по хектару усева
- Хектари усева по особи
- Музне краве по особи
- Товне свиње по особи

Ангажовани $\neq$ Условни радник

1 - 1.800 р.ч.

1.800 р.ч.

Ефикасност рада по економској величини фарми у Ајови

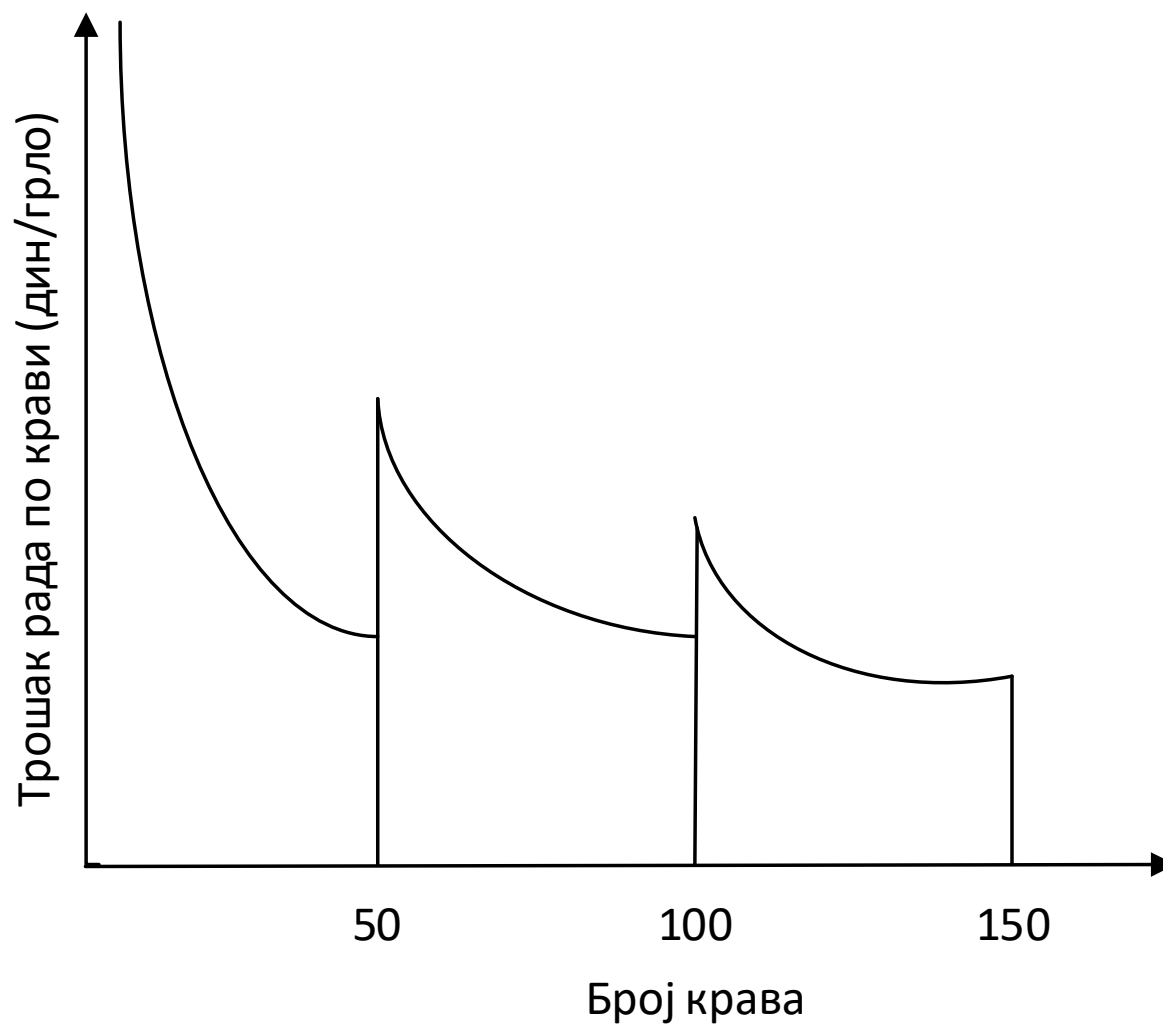
- Извор: Трошкови и приходи фарми у Ајови за 2013. годину.
- Величина фарме мерена вредношћу продаје.

	\$100.000- 199.1000	\$200.000- 399.999	\$400.000- 799.999	\$800.000 и више
Радних месеци по газдинству	7	11	14,2	27
Вредност производње по раднику	296.211	340.495	465.566	635.871
Трошкови рада по ха	247,4	200,1	161,5	182,4
Број ха по раднику	113,2	173,6	224,4	206,4

Побољшање ефикасности рада

- Повећање броја линија производње како би се искористио вишак радне снаге
- Поједноставити радне процедуре и рутине
- Уверите се да су алати и материјали у близини радних места
- Уверите се да су услови рада што је могуће удобнији
- Планирајте и договорите радне операције унапред

Трошкови рада по млечној крави за различите величине стада

Унапређење управљачких капацитета

- Ојачајте и надоградите вештине
- Разумети принципе који стоје иза технологије
- Развијте ефикасну канцеларију
- Примените принципе непосредности и утицаја да бисте одлучили који послови морају бити први завршени
- Учествојте у активностима заједнице
- Развијте „поглед на свет“

Шта менаџер још треба да разуме

- Потребе запослених и стилови управљања
- Превазилажење културних баријера
- Законска регулатива о раду у пољопривреди
- Трансфер пољопривредног газдинства на млађу генерацију

Резиме

- Иако је број људи запослених у пољопривреди драматично опао у последњих 50 година, њихова продуктивност и ниво вештина су се брже повећавали.
- Добре технике управљања радом могу побољшати ефикасност и задовољство радом.
- Менаџер пољопривредног газдинства мора бити упознат са правном регулативом која регулише и штити раднике.